

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 167/04-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. septembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. Jozefa Kucíka, bytom T., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., Advokátska kancelária, K., vo veci porušenia práva na prejednanie veci nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochranu ľudských práv a základných slobôd a práva na právnu pomoc pred súdom podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 3 Co 249/03, 3 Co 267/03 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. Jozefa Kucíka o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. augusta 2004 doručená sťažnosť MUDr. Jozefa Kucíka, bytom T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., Advokátska kancelária, K., vo veci porušenia práva na prejednanie veci nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochranu ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na právnu pomoc pred súdom podľa

čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 3 Co 249/03, 3 Co 267/03.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru a čl. 47 ods. 2 ústavy výrokom uznesenia krajského súdu č. k. 3 Co 249/03-133, 3 Co 267/03 z 25. júna 2004, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 C 717/00-93 z 19. decembra 2002. Ďalej požaduje zrušenie tohto výroku a vrátenie veci krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie, ako aj priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 50 000 Sk a náhrady trov právneho zastúpenia.

Z podania vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca od 10. októbra 2000 je účastníkom občiansko-právneho sporu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 3 C 717/00, ktorý dosiaľ nie je právoplatne ukončený. Sťažovateľ v tomto konaní podaním z 13. októbra 2002 požiadal okresný súd o oslobodenie od súdnych poplatkov a o ustanovenie právneho zástupcu s poukazom na to, že je zdravotne postihnutým invalidným dôchodcom s nízkym dôchodkom a bez akéhokoľvek ďalšieho príjmu, resp. majetku. Uznesením okresného súdu sp. zn. 3 C 717/00 z 19. decembra 2002 mu nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov a návrh na ustanovenie právneho zástupcu bol zamietnutý. Sťažovateľ podal proti uzneseniu 11. januára 2003 odvolanie. Uznesením krajského súdu č. k. 3 Co 249/03-133, 3 Co 267/03 z 25. júna 2004 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené. Sťažovateľ prevzal uznesenie krajského súdu 2. augusta 2004.

Podľa názoru sťažovateľa treba uznesenie považovať za rozporné s čl. 47 ods. 2 ústavy, podľa ktorého aj sťažovateľ má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi. Pokiaľ krajský súd dospel k záveru, že príjmové pomery sťažovateľa nie sú také, aby bolo možné ho oslobodiť od súdneho poplatku, treba tento záver považovať za nezákonný a neústavný. Krajský súd totiž k nemu dochádza na základe tej úvahy, že v danej veci je súdny poplatok iba 700 Sk, ktorý sťažovateľ môže pri svojich príjmoch zaplatiť, pričom navyše už tento súdny poplatok aj zaplatil. Pravda je však taká, že zo svojho príjmu nemôže uhradiť trovy právneho zastúpenia, ktoré sú nepomerne vyššie ako súdny poplatok. Hoci pri

rozhodovaní o ustanovení právneho zástupcu je podstatné, či účastník konania spĺňa podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, nemožno v takejto veci vychádzať iba z výšky súdneho poplatku a nebrať na zreteľ zároveň aj predpokladateľné trovy právneho zastúpenia advokátom.

Označené porušenie čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru sťažovateľ nijako skutkovo, ale ani právne neodôvodňuje.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 3 Co 249/03-133, 3 Co 267/03 z 25. júna 2004 vyplýva, že krajský súd okrem iného potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 3 C 717/00 z 19. decembra 2002. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že na rozdiel od okresného súdu, ktorý oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal preto, lebo žalobné nároky sťažovateľa považoval za svojvoľné, resp. bezúspešné uplatňovanie práva, podľa názoru krajského súdu sťažovateľ vzhľadom na výšku svojho invalidného dôchodku, ako aj s poukazom na to, že vlastní nehnuteľný majetok, je schopný uhradiť a aj uhradil súdny poplatok. Keďže možnosť ustanovenia právneho zástupcu podľa § 30 Občianskeho súdneho poriadku je viazaná na to, že účastník spĺňa podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, nebolo možné vyhovieť ani požiadavke sťažovateľa na ustanovenie advokáta ako právneho zástupcu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) prejednaná (...) nestranným súdom (...).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie

s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 82/04).

Podstatou námietok sťažovateľa je odlišné právne posúdenie podmienok na oslobodenie od súdneho poplatku a nadväzného ustanovenia právneho zástupcu účastníkovi konania krajským súdom. Podľa názoru sťažovateľa sú totiž splnené všetky zákonné predpoklady a pokiaľ aj napriek tomu nebol mu právny zástupca – advokát ustanovený, došlo tým nielen k porušeniu § 30 Občianskeho súdneho poriadku, ale aj čl. 47 ods. 2 ústavy.

Podľa názoru ústavného súdu bolo legitímnym právom krajského súdu vykladať príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku týkajúce sa problematiky oslobodenia od súdnych poplatkov a ustanovenia právneho zástupcu. Ústavný súd nevidí dôvod na to, aby do tohto výkladu zasahoval. Treba uviesť, že krajský súd príjmové a majetkové pomery sťažovateľa náležite preskúmal, a tak dospel k záveru o tom, že nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu. Keďže uznesenie krajského súdu nie je ani arbitrárne, ani zjavne neodôvodnené, neobstojí ani záver, že by ním došlo k porušeniu označených základných práv. Pokiaľ v budúcnosti dôjde k zmene pomerov, nič nebude brániť sťažovateľovi žiadosť opakovať.

Ústavný súd považuje za potrebné navyše ešte dodať, že podľa § 24 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát môže poskytnúť právne služby za zníženú odmenu alebo bezplatne, ak to odôvodňujú osobné pomery alebo majetkové pomery klienta, alebo je na to iný dôvod hodný osobitného

zreteľa. To znamená, že postup podľa § 30 Občianskeho súdneho poriadku nie je jedinou alternatívou, na základe ktorej sa môže účastník konania, ktorý nemá dostatočné finančné prostriedky, domáhať svojho práva na právne zastupovanie v konaní pred súdom. Zo sťažnosti však nevyplýva, že by sa sťažovateľ pokúšal túto možnosť využiť. Preto treba sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. septembra 2004